

Izhaja v Trstu
vsako sbo o opoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in tiskarništvo
ul. del Lavatoio
št. 1, I.
TELEFON 18-67.

NARODNI DELAVEC

Posamezne števe se prodajajo po 6 vin.

Inserati se računajo na milimetre v širini ene kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.

Naročnina za celo leto K 4—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Glasiło „Narodne delavske organizacije“ v Trstu.

Narodna delavska organizacija v TRSTU

naznanja svojim članom
da se vrši

**v nedeljo dne 1. novembra 1908
ob 10. uri predpoludne**

v dvorani

Narodnega doma I. redni OBČNI ZBOR

se sledečim dnevnim redom:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Poročilo pregledovalcev računov.
5. Nadomestna volitev odbora.
6. Slučajnosti.

ODBOR.

V. J. Klofáč:

Poslanstvo nar. socialne stranke v češkem narodu.

Ne pričakuj, da mora država razreševati kjer koli je kak spor, da mora država in te samo država povsod in v vse utikati svojo vsemogočno roko. Te malodušnosti nas je naučila s cialna demokracija. Na eni strani d. klamira vedno o samoupravi, autonomiji ljudstva, a na drugi ima vse storiti država, — katera danes niti ni reprezentant volje in moči ljudstva. Angleški delavec se je po vrazu malo brigal za državno avtoriteto in njeno intervencijo in se sam organiziral, da si pomore sam z lastno močjo, s samopomočjo. — In isto je storil tudi delodajalec. In tako sedaj vidimo, da se zastopniki izbornih organizacij prvih in drugih, delavcev in deloda-

jale v, od časa do časa vedno shajajo, in se po okolščinah in razmerah, v katerih se ta ali o. a. stroka ravno nahaja, pogajajo o pog. j. h. dela, dela nega časa, minimalni mezdi in drugih pogojih, kojih vzajemno določ. nje om. goča delodajalcu mirno kalkulirati in delavca ne pade v nepotrebne stavke.

Ta angleški vzor nam je vedno pred očmi. Nismo tako naivni, da bi smatrali fakta katera vidimo, za samostojne pojave, ki jih pri dobri volji zamoremo mi sami ali sam delodajalec spremeniti*).

Vse, kar je in kar bode, predstavlja se nam kot vrsta vzrokov in nasledkov, povsod velja železni zakon objektivne kausalne zveze. To veja tudi na gospodarskem in socialnem polju. Mi zamoremo največ fungirati kot eden izmed vzrokov, kot eden izmed onih premnogih elementov, ki imajo vpliv na nasledke, na fakte, za katere se nam v naši borbi gre. In ta vpliv zamoremo do gotove mere kot organizacija uveljaviti. Pod njenim pritiskom se izvrši vsaj to, kar se more v okvirju možnosti — za čudeže se nam vendar ne gre — sploh zg. diti. Politično in socialno organizirani v eni stranki, hočemo g. spodarske razpore poravnati potom strokovnih organizacij po angleškem vzoru. Delavec mora biti organiziran, rokodelc mora biti organiziran. In vzajemne pogodbe in sporazumljenja se morajo vršiti za več let. Pritiskarjih sklepajo se pravilno za 6 let. To je naš ideal, to je stremljenje, katero mora priznati delavec in rokodelc, ki si morajo konečno reči, da si niso oni vzajemno sovražniki, marveč da je sovražnik, ki oba davi, n. kje drugje, in to da je velekapital organiziran v kartele, v deruške, roparske karteke, ki skrbi za to, da v trenutku, ko delavec z eno roko v žep spravlja pet krajcarjev trdim bojem pri dnevi mezd. pribojevanih z obema rokama tjakaj poseže, da mu vzame 15 krajc. rjev z istega žepa potom vsesplošnega podraženja.

Posledice tega moremo natančno konstatirati. Starjši izmed vas n. pr. dobro vedo, da kupujejo danes za goldinar komaj toliko, kolikor so kupovali za 50 K pred 20 leti! Evo sovražnika, proti kateremu se moramo b. anti vsi skupaj, v jedni vrsti. Evo sovražnika, proti kteremu moramo obrtniki, delavec, uradniki, poljedelci postaviti na plan enotno veliko ljudsko armado, dobro organizirane bataljone naše demokracije, ki edini s svojo disciplinirano silo morejo konečno priboriti zboljšanje! In tu vsak, ki nas hoče razbijati, vsak,

Če ni to resnica, zakaj se ne ravna soc. demokratično podjetje proti zaposlenim po načelih socialističnih in zakaj jih plačuje ravno tako, in samo tako, kakor drugi nesocialistični delodajalci?

nekateri živali posedajo na plavajoči veji ali deblu in to ga je dovedlo k temu, da si je napravil prvo plovilo.

Najbolj pa je človeštvo od nekdaj zanimalo letanje ptic. Zaman so bili vsi poskusi prilastiti si tudi to lastnost. In človek je jel pripisovati to lastnost višjim bitjem in ljudem, ki so se povzpeli po svojih vrlinah tako visoko, da so jih sodobniki in potomci kovali med pol bogove. To pravadno hrepenenje po vladarstvu zraka zasledujemo vže v praveških bajkah in pravljicah. G. ki so si pripovedovali o Daidalu in Ikaru, ki sta letela čez morje s pomočjo ogromnih peruti zlepljenih z voska in tičjih peres. Velika Edda, najstarejša zbirka staroislandskih junaških pesmi in bajk, nam pririveduje o Wielandu, kovaču, ki si je skoval peruti in se tako rešil s samotnega otoka. A tudi v bajkah vseh drugih narodov najdemo sledove umetnosti letanja. Ali ne izraža tudi naš narod hrepenenje po letanju v svojih bajkah, ko pripisuje po la. tnost z. obnim močem — copnicam, ki letajo pomočjo metel in drugega orodja po zraku? Tudi v vero se je to hrepenenje

ki pravi, da ne spadamo k sebi, da se moramo ločiti in vsak hoditi po svoji cesti in morda še vzajemno se pobijati, vsak tak laži rorok deluje v roke sovražnikom nas vseh, kateri bodo tem laglje zmagali s svojim zlatom, čim več bomo razdvojeni. Delavci, mali obrtniki, mali uradniki in mali kmet st. jijo gospodarsko in družavno v eni linii, spadajo k sebi in, ako hočejo nekaj doseči proti izborni organiziranemu so. račniku, morajo v isti vrsti ostati verno in vedno, tudi če bi ne bilo za njih drugih vezi v našem malem narodu — in teh g. tovo je! Veselo nad nami plapol. naš narodno-socialni prapor! Vsak k njemu se ozira, ki misli pošteno demokratično. Ako je tu danes ranih stanov, je to naravna posledica vsega družabnega razvoja in dela. Ne moremo biti vsi zdravniki, niti čevljarji, učitelji ali kmetje, uradniki ali krojaški delavci. Človeška družba potrebuje delo vseh, potrebuje i krojaškega delavca i pravnika, kmeta in učitelja, zdravnika in čevljarja. Je tu enostavno delitev dela, brez k. vere ne bi mogli ekzistirati. Nikdo nima pravice vzlikniti domišljavo: jaz vas preživim! Ne, resnica je v sredini, resnica je, da preživimo drug drug-ga!

S svojo notranjo organizacijo smo podobni uri. Tudi v tej polni kolesec in, da gre ura prav, se mora s svojimi zobci dobro zajemati k. lesce s kolescem, drugače slaba prede. Tako je tudi v človeški družbi en stav odvisen od drugega in za to je uničevalni razredni boj socialne demokracije nezmiel in nesreča in zato je tudi enaka zasluza vseh stanov za človeško družbo in ne sme se eden vpenjati nad drug-ga. Za resničnega demok. ata velja le eno načelo: spoštovanje do vsakogar, ki pošteno dela in je pošten, pravičen človek!

Črevljarski delavec spoštuje dobrega zdravnika in zdravnik mora spoštovati dobrega črevljarsk. ga delavca. In če grem kot inteligent po cesti in vidim, kako tu na žgočem solncu in v potu svojega obraza tolče pri. ro. ti dninar kamenje s kladvom, sname. m klobuk pred tem človekom, kajti svest sem si, da ga v tem trenutku sname pred težkim delom in pred tem sem kot omikan človek dolžan razkriti glavo in dolžno čast dati. Kako bi se naš narod prerodil in ojačil, če bi ta načela prodrla vsakogar, in če bi bili ljudje cenjeni po delu in ne po titulu, čisto nezasuženem, in po bogastvu, čisto še manj zasluženem? Kar učimo, učil je tudi Havliček, in tudi Tyrš si je prizadeval isti duh udahniti sokolski organizaciji. Preroditi narod s pravim demokratizmom! In čim manjši je ta narod po številkah, tem bolj se je brigati resničnim bratstvom za njegovo notranjo moč! Zakaj bi se ne mogli vzajemno spoštovati ljudje, ki delajo in so dostojni? Dostojni ljudje so v vseh družabnih pla-

steh in nedostojni tudi. Oni tedaj, ki delajo in so dostojni, zamor. jo gotovo nuditi vzor demokraciji, koje smisel je ležeti na tem, da ne vidimo brate samo v onih, katerim se godi bolje — ti imajo vedno več prijateljev, kot jih potrebujejo! amp. k tudi v onih in predvsem v onih, katerim se godi slabše, kot nam. In če bi se nam godilo še tako slabo, vedno je še kdo, kat. remu se godi — še slabše, ki je še ne. rečnejši, osamelejši kot mi. Radi tega nam ne inponira vedno samo tikanje. To je preveč javen znak bratstva, in po našem prepričanju bi se ne smelo s tem začenjati, mar. v. končati, ko so se že pojavili notranji znaki občutnega brat. a. Dogodi se č. sto, da slišite tikati a takoj poleg tak priimek, da, grobo žalitev, ki bi bila gotovo nemogoča, če bi se oni, katere slušate, še vikali. So še žalibog ljudje, ki ne razumejo, da je brez spoštovanja a demokratizem nemogoč, ljudje, ki matrajo tikanje za odstranitev zadnje meje dostojnosti in za zaupnost, pri kateri je dovoljena vsaka nedostojnost. Ti posamezniki so za pravi demokrat z m. še nezreli. — Socialna demokracija živ. seveda v popolnoma drugi sferi misli. Njeno razredništvo ji diktira nestrpnost proti vsem in brezobziren razredni boj. Spomnim se pri tem vedno na človeka, ki se nahaja na ladji in je presičen prepričanjem, da se mu ne bo godilo boljše, dokler ne prevrta dna te ladje. In prevrta ga, in ladja se pogreze. O, kaka zabava! In ta ljubi človek se potaplja in umira seveda z isto ladjo vred. Toda to je že manj zabavno!

Radi tega vedno in vedno ponavljam: potrebno je, da porazumemo zavisno enega stanu od drugega in delavec mora videti lastni interes v tem, da stroka, v kateri dela in na katero je navezan, procvita. Propad našega češkega zlatarstva, grunatstva in rokavičarstva in s tem zvezan gospodarski propad delavcu zlatarju, rokavičarju in granatarju pove vsakemu v tej zavisnosti več, kot morem v tem kratkem svojem predavanju pojasniti. Računajoč s tem, kar je in ne s tem, kar bi imelo biti in ni, ne vidimo v kapitalu sovražnika dela, marveč v razmerju, v kakršnem danes č. sto stoji kapital proti delu. Imali biti prilika k delu, mora biti pri rokah tudi kapital, po naših težnjah se ima kapital in delo spopolniti in če kaj posebno naglašamo, potem je to, da ne bi mogel kapital dela usužnjiti in si ga podjarmiti, marveč da bi bil pametno na razpolago delu in socialni politiki*).

*) Zaman iščemo, kje bi bili soc. demokrate upeljali kako podjetje na drugi podlagi. Njih podjetja so upeljana na podlagi zasebnopodjetniški in kapitalistično-oderuški, kot podjetja buržoazije. Kak smisel imajo potem vse deklaracije soc. demokratov, če ne pride nikdar iz besed k dejanjem v praksi!

PODLISTEK.

Vladarji ozračja.

Po raznih virih spisal H. V.

V človeški naravi je vkoreninjen čut, da skuša oponašati vse, kar vidi in ne miruje prej, da doseže svoj cilj. Vže prvotni človek, ki je živel na najnižji stopinji, kulture, je vresničeval to dej. tvo. Opazoval je naravo in skušal oponašati vse, kar je opazil pri rastlinah in živalih. Če je opazil, da njegove naravne moči ne zadostujejo oklenil se je sredstva, orodja, pozneje stroja. Mislim, da ne pretiravam, če trdim, da je ravno lastnost oponašanja povzpela človeka na to visoko stopinjo, kjer stoji danes. Tako je opazil prvotni človek plavajočo ribo ali sesavca in skušal ga je oponašati. Toda kmalu se je osvedočil, da so njegove moči preskromne, da bi mogel velike razdalje preplavati. In tedaj je človek segel po sredstvu. Opazoval je, kako

zanelo. Saj si predstavljamo angelje kot krilatce, da celo hudobni duh poseduje to neprecenljivo svojstvo. Kristus se je, kot trdi evangelij, povzp. l na lastno močjo v zrak in pred očmi svojih učencev splaval v nebesa. In to pravadno hlepenenje, ta nedosežni cilj, dobiva v naši dobi realne forme, da lahko trdimo, da je vprašanje letanja dandanes teoretično in praktično rešeno. Ni nam več nedosežno kot bajna deveta dežela, ne životari več v bajkah, marveč se vresničuje in stopa na realna tla. —

Po trinajsturni plovbi Grasove zračne ladje in celournem letanju Wrightovega aeroplana zamoremo mirno trditi, da je problem vodljivega zrakoplovstva in mehaničnega letanja popolnoma razrešen in da bode daljši napredek na tem polju stremil samo za spopolnjevanjem strojev in varnostnih naredb. — Popolnoma naravno je, da se je hotel prvotni človek povzdigniti v zrak s tem, da je popolnoma oponašal ptice in si pripenjal peroti na roke meneč, da ptic leta le pomočjo delovanja svojih perotnic. A moderna veda nam je doka-

zala, da je treba več kot človeške moči, če se hočemo gibanjem peroti vzdržati v zraku. Tudi natančna opazovanja ptičjega poleta so dokazala, da je pri kriljatih istotako. Da bi se na primer zamogla vzdržati v zraku štorclja samo z mehanično silo, morala bi izvanredno hitro nahati s peroti pri čemur bi m. rala razviti eno konjsko silo. Štorclje pa, kakor znano, plujejo popolnoma mirno in lahko v zraku in skoro nič ne mahajo s perotmi. To dejstvo si razlagamo na ta način, da žene tlak vetra postrani nastavljen peroti navzgor; isto tako to opazamo pri papirnatih zmajih. Tlak dviga celega ptiča in ležeče je tedaj le na chranjenju ravnotežja in reguliranju smeri, kar se godi spreminjanjem lege perotnic. Neovrgljivo dejstvo je, da so ravno veliki ptiči, kojih razmerje teže proti ploščini njih kril je jako nengodno v primeri z malimi ptički, pravi mojstri v umetnosti pustiti se nesti od vetra brez vseh težav in brez mahanja. Ko se je to uvidelo, so iznajditelji sestavili takozvane zmajeve letalne stroje, s katerimi so dosegli izvanredne uspehe.

Politični razgled.

Volilno gibanje v Istri.

Prejeli smo: Za peto splošno volilno kurijo predstojajo volitev poslancev v deželni zbor, ki so napovedane za jutri, v nedeljo dne 25. t. m., priporoča politično društvo za Hrvate in Slovence v Istri, da se odda glas sledečim možem:

1. V četrtem volilnem okraju z glavnim voliščem v Kopru, gosp. Josipu Pangercu, županu in posestniku v Dolini.

2. V petem volilnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu, gosp. Franu Flego, posestniku v Buzetu.

3. V šestem volilnem okraju z glavnim voliščem v Pazinu, gosp. dr. Šimi Kureliču, odvetniku in županu v Pazinu.

4. V sedmem volilnem okraju z glavnim voliščem v Voloskem, gosp. prof. Vjekoslav Spinčić, državnemu poslancu v Opatiji.

Glede puljskega volilnega okraja je izdal tov. Lacko Križ sledečo izjavo:

Bračo radnici!

Vi ste me na sastanku u Puli, sriedu večer jednoglasno proglasili Vašim kandidatom za obcu kuriju grada Pule.

Nu buduć danas već stalno, da je nepromjeniva odluka političkog društva za Hrvate i Slovence Istre u Pazinu, da u ovom kotaru nepostavi kandidata i buduć se moja kandidatura s protivne strane smatra kao djelo hrvatsko-slovenske narodne stranke, ja se nalazim prisiljen zahvaliti se na ponudjenju mi od Vas časti i odklanjam kandidaturu, da ne bude krivo sudjeno ni vodstvo političkog društva u Pazinu ni g. dr. M. Laginja, koj se je već u nedjelju izjavio solidaran sa odredbama polit. društva za Hrvate i Slovence u Istri.

Pula, 23. X. 1908.

Lacko Križ.

Bosna in Hercegovina.

Vsa sedanja evropska politika stoji, takorekoč, pod dojmom aneksije Bosne in Hercegovine. Ti dve deželi tvorita središče splošne pozornosti in z nenavadno vsestranostjo se razmotriva politično, narodno in gospodarsko važnost priklapljenja imenovanih provincij avstro-ogrski monarhiji.

S tem se za danes nečemo baviti. V tem članku hočemo le pregledati, kaj pomenja za naše slovanske rojake v Bosni in Hercegovini izvedena aneksija. Kakšne nade smejo staviti novi državljani v pripadnost avstro-ogrski monarhiji? Ali opravičuje dosedanja politika Dunaja nasproti okupiranim deželam upanje, da bo aneksija pomenjala resničen korak naprej k boljši bodočnosti bosanskih in hercegovskih prebivalcev?

Sodeč po sistemu, ki je dosedaj vladal v Bosni in Hercegovini, je skepsa vsaj dovoljena. Dosedanje razmere v Bosni in Hercegovini tekom 30-letne uprave naše monarhije so take, da se najbolje izražajo v indiferentizmu, s katerim so prizadeti prebivalci pozdravili aneksijo. Milanski konservativni list „Il Corriere della Sera“ je v tozadevnih razmišljanjih povdarjal, da se ta veliki dogodek v usodi Bosne in Hercegovine razlikuje vže na prvi mah od sličnih dogodkov; nobenega navdušenja, nobenega veselja, petja ali godbe. Bosansko-Hercegovski prebivalci so napravljali vtis, kakor da se njih aneksija ne tiče. Ali se imamo temu čuditi? Dovolj je, če pomislimo, da je v Bosni in Hercegovini soldateska, vojaška uprava slavila svoje orgije. Politična, upravna, civilna, sodna oblast, vse je v Bosni in Hercegovini v rokah in pod kontrolo vojaške vsemoči. Absolutizem najgrobejšega kova spominja prebivalce okupiranih dežel, da stoje pod upravo avstro-ogrške monarhije. V tem stanju so se protekcionizem najhujše vrsti, ignorancija in nesposobnost uradnikov, zloraba položaja povzpeli do svojega vrhunca. Vse panoge narodnega gospodarstva so se zanamirale tako, da vladajo v Bosni in Hercegovini naravnost primitivne razmere.

Politična svoboda je padla na najnižjo stopinjo. Gorje onemu, ki je moral občutiti strogost cenzure in kazenskega zakona. Tiskovna svoboda je minimalna. Po novem tiskovnem zakonu l. 1907. je vsaka izdaja kakega perijodičnega časopisa odvisna od položitve visoke kavicje.

Kako čudo torej, da so prebivalci Bosne in Hercegovine pozdravili aneksijo z milom?

Naravnost plastično slika dosedanje življenjske razmere bosansko-hercegovskega ljudstva pod dunajsko upravo socijalist O.

Slépanek v vrleji reviji „Der Kampf“ od 1. t. m. Radi aktualnosti vprašanja bodi nam dovoljeno posneti nekaj podatkov.

Člankar povdarja predvsem da bosansko prašanje tvori jedro našega jugoslovanskega vprašanja, te verige bogatih problem narodnega, političnega in gospodarskega značaja, ki izvirajo na eno stran iz potreb južnih Slovanov, vresničenje katerih je odvisno od spremembe razmerja moči v monarhiji; ki pa na drugo stran vtegnejo postati od največjega pomena za razvoj naše monarhije.

Najdrastičnejše se bosanska situacija izraža v agrarnih razmerah. Po zadnjem upravnem poročilu iz leta 1906 bilo je v teh deželah okroglo 80.000 „kmečih“ premoženj, to je takih premoženj, ki ne pripadajo obdelovalcem, ampak gospodarjem „agam“, ki dobivajo od obdelovalcev „kmetov“ tretji del „tretjino“ žetve. Vlada je vedno naglašala, da se tu gre za navadno razmerje med posestnikom in najemjemalcem. Toda temu ni tako. Praksa, dolgoletna navada in naredbe so skrbele za to, da v navzočem slučaju gre za pravna razmerja, ki ne slonijo na kaki pogodbi s pravico odpovedi, ampak na moč „age“ nad svojim kmetom-kolonom. „Aga“ ima neomejeno moč in vrže lahko na ulico obdelovalca svojih zemljišč, kadar koli se mu to ljubi. O morebitnih tožbah in pritožbah ne odločuje sodišča, ampak okrajni urad, ki obstoja deloma iz posestnikov, deloma iz uradnikov, oziroma kot druga stopinja deželna vlada. Samo ob sebi je umevno, da ima vedno in povsod pravo „aga“. Vlada gre na roko „agani“, ki zopet vračajo to naklonjenost vladi s tem, da jo podpirajo v svojem reakcionarnim, protiljudskem delovanju. In pri vsem tem, vzklika opravičeno, člankar, je skupni finančni minister in upravitelj Bosne in Hercegovine Burian, imel poguma izjaviti v odsek avstrijskih delegacij za zunanjo politiko in okupacijsko področje, da v Bosni ni „agrarnega vprašanja“ in da vlada ne more še misliti na ureditev tozadevnih razmer, kar bi se s tem uprlojavilo posestnike „age“.

In tukaj navaja člankar vse nevolje, ki navstanejo iz teh dezolantnih razmer: večni boj med izkoriščevalcem in izkoriščanim, zvitost, špionaža, rop itd., to so kulturna sredstva, s katerimi se nastoja utrditi oziroma opravičiti to stanje. Kdo trpi pa pri tem največ? Narodno gospodarstvo. V Bosni vlada še takozvano eksterizem (primitivno) gospodarstvo in ni še sledi intenzivnemu (modernemu in pametnemu) gospodarstvu. Radi tega se v Bosni ne more izkoriščati bogatstva zemlje, zemlja ne rodi, kakor bi morala, siromaštvo, izseljevanje v Turško itd. so na dnevnemu redu. — A vlada, ki bi bila v prvi vrsti poklicana, da pospeši razvoj v smeri racionalnega gospodarstva, — vlada prepušča vse „naravnemu razvoju“. Deželna banka, ki bi lahko pomogla kmetom do osamosvojitve, tega ne stori, češ, da bi se sicer obremenila mala kmečka posestva. Kredit je v Bosni in Hercegovini grozno drag. To kar je pri nas oderuštvo, je v okupiranih deželah poštena in nedolžna obrt. 11% obresti ni v Bosni in Hercegovini nič posebnega! To so zares lepi gospodarski odnosi! Pame ten človek bi si tukaj mislil, kako da se tudi v Bosni ni poseglo po orožju samopomoči — združništva. Toda niti to ni bilo po volji slavni centralni upravi. Skrajno in odločno nasprotovanje vsakemu združnemu gibanju je provzročilo, da se je šele v zadnjem času jelo razmišljati o združništvu kot sredstvu rešitve iz tega obupnega položaja. — Člankar upa, da bode birokracija konečno odložila orožje iz rok in ga izročila narodu samemu — konstituciji. Zares! Birokracija ostala bode v večnem spominu naših bratov v Bosni in Hercegovini. Ali se bode položaj res spremenil?

Ljubljanski dogodki v delegacijah.

V delegacijah je govoril o ljubljanskih dogodkih posl. Klofač. Rekel je, da dogodki v Ljubljani dokazujejo, da je nujna potreba spremeniti §§ 70. in 72. službenega pravilnika, izlasti določbo o uporabi orožja ob nemirih. Govornik je izjavil, da je brezdvomno dokazano, da se je streljalo v hrbet. Trditev, da je bil neki častnik zadet od kamna, je neresnična. Govornik je izjavil, da je prepričan, da je bilo krvoprolitje Slovanov dogovorjeno. Zahteval je, da se takoj prične vojaško-sodna preiskava proti poročniku Mayerju in da se istega stavi v preventivni zapor. Nadalje je govornik zahteval, da se čete porazmeste primerno narodnosti večine prebivalstva. Govornik je v svojih nadaljnjih izjavah rekel, da bo slovansko prebivalstvo še le tedaj nehalo videti v armadi

svojega sovražnika, ko se ne bo v isti več dajalo prednosti nemškemu elementu.

Del. Korošec je obžaloval, da so volilni krogi naše vojne uprave s svojim slabotnim vedenjem mnogo pripomogli, da se je tudi v armadi zbrisal vsak sled državne jednote. Nobenega naroda se tako ne razvaja kakor madjarskega. Madjarom se daja prednost na račun drugih narodnosti ogrske krone. Govornik je vprašal ministra, pri kolikih polkih, ki se novačijo na Ogrskem, je slovaški, nemški, oziroma slovenski in rumunski jezik polkovni jezik, da se dozna, v koliko je vojna uprava že ugodila madjarski pohlepnosti.

Nato je del. Korošec obsiral govoril o dogodkih v Ljubljani. Krvoprolitje v Ljubljani se ima pripisati le frivolnosti mladega poročnika in Slovincem sovražnemu duhu, ki vlada v zadnjem času v pešpolku št. 27. Postopanje poročnika Mayerja in njegovega oddelka se mora najodličnejše obsojati. Poročnik Mayer je skušal naknadno uplivati na vojake, da krivo pričajo. Govornik mora v imenu slovenskega naroda zahtevati, da se pešpolk št. 27. premesti iz Ljubljane. Nadalje naj ob pouličnih izgredivih ne poveljujejo mladi nezreli ljudje, marveč stareji častniki.

Česka ministra podala ostavko.

Dne 15. t. m. se je vršil na Dunaju ministerski svet, ki se je bavil s stanjem v češkem deželnem zboru. Bil je jako buren in je končno sklenil zaključenje deželnega zbora. Nemški minister-rojak Prade je odločno zastopal zahtevo Nemcev po zaključanju. Proti istemu so glasovali vsi slovanski ministri, Prašek, Fiedler, Abrahamoviz in Korytowski; drugi so glasovali „za“. Minister Gessman ni bil prisoten. Nato je izjavil minister Prašek, da se s tem pravice češkega naroda gazi jo z nogami in da je s tem onemogočen princip skupnega dela. Predbacival je ministerskemu predsedniku, da ravna proti dani besedi, da bo češki deželni zbor zboroval do konca oktobra. Izjavil je na to, da je prisiljen izstopiti iz ministerstva. Trgovinski minister Fiedler se je izvajanjem Prašekovim popolnoma pridružil in tudi demitiral. — Iz dobro poučenih krogov se poroča, da bo ministerski predsednik Beck predlagal cesarju, naj ostavki čeških ministrov Praška in Fiedlerja ne sprejme.

Protinemške demonstracije v Pragi.

V Pragi so se vršile dne 18. t. m. velikanke demonstracije. Nemški pasanti so bili nabiti in okamenjani. Pri nemških zavodih so vse šipe pobite. Policija je bila preslaba, da bi ukrotila množico. Prišlo je vojaštvo, polk, ki se rekrutira iz Heba in Aša. Občinstvo je upilo „Fej“ in „Pojdite v Sbijbo“. Končno je prišlo povelje, naj se trg na Prikopih izprazni. Najprej so šli nad množico policaji na konjih, za njimi policisti peš nato vojaštvo z narajenimi bajonetmi. Na policijo je množica metala kamenje. En konj se je slašil, a so ga zadržali, da ni skočil med množico. Zvečer so bile tudi v predkrajih demonstracije proti Nemcem. Vsi nemški napisi so razbiti. Atetiranih je 100 oseb. Nemško društvo se je obrnilo za pomoč na ministerskega predsednika. Takoj je namestništvo dobilo povelje, naj nemire z vso odločnostjo uduši.

DOMAČE VESTI.

Železničarjem na znanje in v zabavo. — Pišejo nam: Pod tem naslovom piše predzadnje glasilo Jožeta Kapača, da je neki sodrug opazoval v ulici Lavatovo, koliko železničarjev se bode udeležilo shoda v prostorih N. D. O., da jih bodo narodnjaki izkoriščali v svoje egoistične in politične namene. Siromak „špijon“ je čakal do 8. ure in naštel samo 18 oseb. Iz sobe, pa pravi dalje, ni bilo slišati ničesar. Hvala lepa za dragoceno priznanje, gosp. Kopač! Kakor se vidi se vam vendar precej hlače tresejo pred nami, da ste začeli pošiljati „špijone“ pred naša vrata. Kar se pa tiče števila naših železničarskih zaupnikov na našem zaupnem sestanku, (ker to ni bil shod, kakor Vi pišete) Vam pa v Vašem lastnem interesu svetujemo, da prihodnič pošljete kakega družega sodruga. Nam je sicer znano, da Vaša nekdanja tako slavna organizacija obstoji sedaj le še iz par »Analfabetov«; Ali, Jože, take ljudi se vendar ne sme pošiljati na tako važna poizvedovanja, posebno ker se gre tu za Vaš obstanek. Radi števila naših železničarskih zaupnikov Vas pa zagotovimo, da imamo lepo število naših pametnih mož, kateri Vas poznajo bolje nego si sami mislite.

Dalje klobasamišljeni sodrug, da

so se začeli sedaj „narodnjaki“ brigati za železničarje, ko imajo isti volilno pravico in jim diše železničarski glasovi. Na to Vam bodi pa na vsa usta povedano, da ravno železničarji so bili tisti, kateri so vedno ob času volitev sami vedeli, kaj jim je storiti. Sodrugi ne smete misliti, da ako je bil kdo poprej, ko Slovenci v Trstu še nismo imeli svoje delavske organizacije pri Vas strokovno organiziran tudi „socijalist“, kajti strokovna organizacija kot taka nima popolnoma nič opraviti s socijalno demokracijo kot stranko, kar tudi sami dobro veste. Dalje pravijo, da se jezimo, ker nam pravijo »krumirji«. Ker gospodje »Kopač in drugi“ že dolgo vrsto let niso ničesar delali, toraj tudi ne vedo kaj je delo in kedo postane na delu „krumir“, jim hočemo tukaj na kratko povedati kaj je „krumirstvo“. Ko so stopili pred 8 leti juž. železničarji v stavko, je sedanji tajnik Vaše organizacije Juvan šel lepo na delo in ves čas stavke pridno delal, vrhu tega pa še prav pridno obiskoval shode štrajkujočih delavcev. Isto tako je storil tudi Vaš dolgoletni član in agitator Lavrič. Vidite gospodje to se pravi „krumirji“, ne pa ako gre na svoje delo kedo, ki se slučajno ne strinja z Vašimi tolikokrat nepotrebnimi štrajki.

Z južnega kolodvora.

Pišajo nam: V skladišču na južnem kolodvoru vladajo kaj čudne razmere. Ostanek socijalistov, ki je še tam, si prisvaja še vedno nekako „komando“ nad drugimi delavci. Zadnji čas so si izmislili zopet nekaj, kar gotovo ne stoji zapisano v programu socijalno-demokratske stranke. Provizorični delavci, kateri delajo cel dan od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer na vratih, kjer se blago sprejema, morajo po 6. uri zvečer zapustiti svoje delo in na njih mesto pridejo štabilni delavci. To pa edino le zaradi tega, ker se po 6. uri za vsako uro zasluži 60 st. Sodrugi, ki se navdušujete za Kopača, bodite vendar toliko socijalisti in privoščite svojim sotrpinom isto, kar pošteno zaslužijo. Položite lepo roko na srce in pripoznajte, da se moramo ravno mi mlajši delavci za vas potiti, ker, kakor sami veste, večina od vas niti počenega groša na dan ne zasluži. Dovolj ste nas priganjali in šikanirali, ali dosegli ste ravno nasprotno, kar ste mislili doseči, ker danes, kakor vidite sami, je konec vaše in Kopačeve slave na južnem kolodvoru. Zato se imamo samo vam in pa vašim voditeljem zahvaliti. Kdor se je veter, žanje vihar.

S temi besedami pa nikakor nečemo reči, da smo proti organizaciji, mi smo za njo, ampak za tako kot je Kopačeva, se pa na nikak način ne moremo odločiti več. Dovolj ste norce brili iz nas, dovolj ste nas za nos vodili in kakor mora imeti vsak začetek svoj konec, tako bode tudi v najkrajšem času konec vašega nasilja na južnem kolodvoru.

Veselični odsek „Nar. delavske organizacije“ priredi jutri v nedeljo, dne 25. oktobra 1908. ob 4. uri popoldne v dvorani „Konsumnega društva“ v Rojanu dramatično predstavo „V Ljubljano jo dajmo!“ Veseloigra v treh dejanjih. Spisal Josip Ogrinec. Osebe: Gašner Srebrin, posestnik in vinski trgovec: Mihajlovič. Rotija, njegova žena: Semičeva. Marica, njegova hči: Požarjeva. Dr. Mirko Snoj: Smuc. Pavle, hlapec pri Srebrinu: Jaklič. Neža, dekla pri Srebrinu: Garvasova. Notar: Majcen. 1. priča. 2. priča.

Po končani predstavi: ples, ki traja do polnoči. Med dejanji in pri plesu svira tamburaški zbor rojanske čitalnice. Cene: Vstopnina 40 vin. Sedeži brez razlike 20 vinarjev, k plesu možki 1 K, ženske 40 vinarjev. K obilni udeležbi uljudno vabi veselični odsek N. D. O. NB. — Čisti dobiček je namenjen za podporni zaklad.

Od Kermolja, odgovornega urednika „Delavskega lista“, prejeli smo naslednji popravek:

Slavno uredništvo „Narodnega Delavca“

v Trstu.

Z ozirom na notico, ki ste objavili v 11 št. Vašega lista med domačimi vestmi pod naslovom „Pojasnilo“ Vas pozivljam, da v smislu § 19. tiskovnega zakona, objavite sledeči

popravek:

1. Ni res, da sem prišel v dotiko z enim slovenskim inteligentnim narodnjakom in da sem se jokal ker neznam dobro slovenski, in da bi raje nemški govoril; res je pa, da se mi to ni dogodilo, ker še nikdar nisem imel prilike govoriti o podobni stvari, ne z slovenskim narodnjakom, kakor tudi s kako drugo osebo ne.

2. Ni res, da sem prišel dne 4. t. m. v pogor z nekim gospodom Jan Skalak in mu pod častno besedo izjavil, da mu bodem v naslednji št. „Delavskega lista“

dokazal, da je državnozborni poslanec Buřival na shodu N. D. O. nastopil kot veliki lažnjivec; res je pa, da nisem gospoda Jana Skalaka še nikdar videl, da ga tedaj ne poznam, da nisem pod častno besedo še nikdar ničesar izjavil.

3. Ni res tedaj, da bi bil jaz navadni lažnjivec, ki ne zna drugega nego poštene ljudi obrekovati; res je pa, da nisem lažnjivec in da nisem nikdar nobenega obrekoval.

Z odličnim spoštovanjem se beleži
Vinko Kermolj.

Pripomba uredništva:

Ravno priobčeni popravek ne bi sicer bili po zakonu obvezani priobčiti. Saj je g. Skalák storil svojo izjavo z latnočnim podpisom, torej na izključno svojo odgovornost. V zvezi temu pa smo priobčili gornji „Popravek“, da pokažemo, da znamo biti tudi nasproti „Delavskemu listu“ kulantoi.

Iz trgovskih krogov smo prejeli:
Pred nekaj dnevi smo čitali v cenjenej „Edinosti“ poročilo o zadnjem občnem zboru „Trgovskega izobraževalnega društva“ toliko pretiranega hvalisanja ene osebe, da s tem ne moremo soglašati. Žal nam je, da niso drugi nekaj pristigli oni bahati tako klaverno, da bi bilo boljše molčati o njem, ker pičla dvajsetorica prisotnih ali pripeljanih zborovalcev je prejasen dokaz, kako gineva to nekdanje lepo napredujoče društvo, katero pa nima danes ničesar več opraviti s trgovci ali celo s kakim trgovskim izobraževanjem. Dvomimo, da li je bilo pravih trgovcev več prisotnih, nego je prstov na eni roki. Gospoda hočejo javnosti natvezati, da sedaj naenkrat primanjkuje zanimanja od strani trgovcev za trgovsko društvo, a zamolčijo pravega vzroka, zakaj se trgovci izogibljajo vedno več tega društva; oni priznavajo le, da so gospod predsednik včasih prestrogi in preenergični.

Naj bo, dobro, samo preenergični so gospod. Vprašamo pa, je li to svojstvo energije nasproti članom res potrebno predsedniku za vodstvo „Trgovsko izobraževalnega društva“? Saj v drugih povčitajocih družstvih uplava navadno uljudnost načelnika le vspehujejoče! In naši slovenski trgovci in jestvinčarji vendar niso taki divjaki da rabijo kakkega krotitelja in da bi za tako postopanje plačevali še krono na mesec. A tam, kjer bi bilo morda res potrebno nekaj strogosti, namreč pri nadziranju rednega poduka, tam zdi se pa, je polnoma zmanjkalo one energije gospoda predsednika, in učenci tečajev so se kmalu naveličali hoditi zastoj v šolo, ker so mogli preveč čakati učiteljev. Pa da bi v onem poročilu v „Edinosti“ vsaj zamolčali one „nakrasnejše izpadle družinske večere!“ Saj je predobro vsem znana ona ra buka prvega tacega večera, ki je nehal (milo rečeno) na polciji!

Verjamemo radi, da so gospod predsednik Ulčakar odstopali od svojega predsedniškega stolca, ko so pregledali ono malo četo pristavev, katerih niso še pahnili od sebe v svojej velmožnosti. Vedeli so, da jih bo kaka dobra posredovalna dušica zopet povzdignola na „splošno“ odobravanje na oni prestolec. Dragoceno je bilo potem njegovo priznanje, da se mu ni posrečilo pomiriti razburjenih duhov — ali spoznanje je komaj začetek poboljšanja! Njegov izgovor, da je kot javna oseba preveč izpostavljen napadom, je pa kaj piškov, saj gospoda ravnatelja se vendar doslej nihče ni upal niti smel v javnosti imenovati, izvzemši takrat, ko je on pomotoma mislil, da je toliko priljubljen mej slovenskim občinstvom, da bi smel kandidirati za državnozbornsko volitve. In marsikaj bi se dalo oporekati onemu laskavemu poročilu, ali nečemo dražiti, da si ne nakoplje „Narodni Delavec“ preveč sovraštva ako sprejme v svoje predale glas iz druge plasti zvona, a tam ljubega miru zavračajo drugi narodni listi. Ali potrebno je, da se tudi pri nas začne malo bistrirati in vetrati, da se kaj čisti ozračje, ker drugače se bode mej ljudstvom širilo mnenje, da smejo gospoda tudi v tržaških narodnih krogih grešiti, a naroda dolžnost da je na vse molčati! Ker slučaj, da sme en ravnatelj narodnega zavoda vreči vbozega slugo brez odpovedi kar na cesto, taka oč tanja tudi nas odvežejo, da bi imeli še dalje obzira na gospodom predsednikom trgovskega izobraževalnega društva.

Narodni trgovci.

N. D. O. odpre v kratkem tečaje za anafabete. V to svrhu so vabljeni vsi zainteresirani delavci, da se priglasijo prihodnedelek in torek od 7.—9. ure zv. v

društvenih prostorih. Tečaj bosta za sedaj dva: za popolne anafabete in [pripravljalni tečaj.

Iz dežele.

Iz Ajdovščine. (Izv. dopis). Oprostite, tovariš urednik, da Vam poročamo le redko kedar kaj novega iz našega trga. Življenje pri nas bi bilo zelo jednostavno, ako bi ne bilo med nami par privandranih Nemcev oziroma Nemčurjev. To pa velja samo v našem političnem življenju. Naši tovarniški delavci se pridno organizirajo in v najkrajšem času bomo lahko z veseljem konstatirali, da je naše delavstvo postalo zavedno in spriznalo potrebo organizacije. Dokler smo bili razkropljeni, se nas je smatralo v naši tovarni za prave sužnje. Večno šikaniziranje, za vsako malenkost pri vže tako malem zaslužku denarna kazen, sramotno nizke plače, posebno pa zapostavljanje pred drugorodnimi delavci. Vse te lepe človeške čednosti so bile leta in leta na dnevnem redu. Ali sedaj, ko smo tudi mi izpregledali s pomočjo naše organizacije, da mora tudi delavec zahtevati svoje pravice, katere se mu je krivično kratilo dolgo vrsto let, sedaj ko se zavedamo kakšna moč obstoji v delavstvu, ako je organizirano, smo ponosni na svojo sicer mlado ali marljivo podružnico „N. D. O.“

V naši predilnici je neki uradnik (bivši mežnar), kateremu se še sedaj pozna, kaj je bil poprej. Akoravno ima za njegovo znanje primerno plačo, vendar be-rači okoli delavcev in delavk predilnice krompir, klobase in druge take stvari, pri tem vse časti vrednem delu pa pridno zaničuje in zasmehuje našo organizacijo. Razume se samo ob sebi, da naše delavstvo te vrste be-rače dobro pozna in ve kaj mu je storiti.

Gospodu Fagicu pa povemo v obraz, da kdor ni z nami, je naš sovražnik in tudi ne sme od nas zahtevati ne klobas in ne krompirja.

Žalostna bilanca!

Prejeli smo: „Slovenska vzajemnost prihaja tudi na narodno-gospodarskem polju v stadij zdrave vreditve, katero pospešuje zaničevanje, katerega nam je pre-trpeti v narodnem oziru. Saj je pa tudi najskrajnejši čas, da se osvobodimo od vsega tujega, ker nam je prinesla naša absolutna malomarnost na narodno-gospodarskem polju že tako občutne izgube. Razven naših gmotnih zgub in okrepcanja naših nasprotnikov, kot posledice nastale nam vsled navedene malomarnosti, moramo ponovno nujno opozarjati, da morajo iskati cele vrste naših inteligentov svoje ekzistence v tujini. Ako bi pa temeljito in povsod izvajali geslo „Svoji k svojim“ kako hitro bi se mogla razviti naša trgovinska in obrtna podjetja, naši denarni in zavarovalni zavodi! Njihov vzrast bi dajal delo vedno večjemu številu domačih ljudi; to velja o vseh področjih narodno-gospodarske podjetnosti. Tudi v zavarovalni stroki ni vspeh žal nič ugodnejši. Prezreti ne smemo, da ne vporablja naše občinstvo doslej življenjskih zavarovalnic v svrhu zagotovitve bodočnosti svojih rodbin v takem razmerju, kakor tujina. Očiten dokaz temu so izkazi o sprejetih zavarovalninah za l. 1907. V tem letu so bile sprejele zavarovalnice na Nemškem za M 761.826.779 zavarovalnin, medtem ko so sprejele življenjske zavarovalnice v Avstriji samo K 240.345.975. To je tako velik razloček, da je gotovo vredno ozirati se nanj! Iz Nemčije so vdobile inozemske zavarovalnice Mark 79.697.784 a iz naše države celih K 60.785.672; to je za nas gotovo žalostno dejstvo in razmerje. Lapidarni dokaz naše gospodarske neprevidnosti in narodne mlačnosti bi bili oni t čeno izračunani zneski, katere pošilja slovenska javnost v tujinske zavode in za katere prenaša potem različne žalitve, zasramovanja materinščine, posmehovanja i t. d. Saj se doslej živo spominjamo, kako surovo so sramotile pretekla dni praške podružnice tujih zavarovalnic našo materinščino. Kaj takega res ni mogoče opravičiti in to tim manj, ker imamo vendar češke vzajemne zavarovalnice in ko so ustanovili „Prvo češko“, smo vdobili v njej tudi češki delniški zavod (kateri ima svojo filijalko v Trstu in svoja glavna zastopstva v Ljubljani, Gorici, Celju in Celovcu). Dokler nismo imeli tega zavoda je bilo mogoče razumeti, da so si izbirali nekateri naši ljudje tuje zavode, ker se morda niso hoteli zavarovati pri kakem vzajemnem zavodu, sedaj pa odpada tudi ta vzrok popolnoma. Naj navedemo še en važen moment, kateri najbolj osvetljuje postopanje onih Čehov, ki si izbirajo tuje zavarovalne zavode. Ome-

njeni zavod sklepa zavarovanja po najugodnejših pogojih in za mnogo nižje cene nego tuji zavodi, in kder se zavaruje pri tujem zavodu, ne le deluje v ojačenje nasprotnikov, ampak plačuje svoje zavarovanje pri njih mnogo dražje. Se-li ne kompromitiramo pri takih okolišnih v očeh široke javnosti? Na to vprašanje ni težko odgovoriti in vendar vemo, da dosežemo najboljši vspeh, če se bomo držali povsod gesla „Svoji k svojim“ na narodno gospodarskem polju sploh in kar se tiče življenjskega zavarovanja še posebno. S tem bi pripomogli v to, da bi se krepko razvijala naša podjetja in bi rastla naša finančna moč tako, da bi potem lahko zmagonosno nastopali tudi v vseh drugih ozirih“.

Gornji članek so objavili te dni „Narodni Listy“ in mi smo ga posneli, ker je za nas najbrž še večje važnosti nego za Čehe in to še posebno po 20. septembru t. l. Priporočamo ga našim čitateljem v polno uvaževanje.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Poslano. *)

Gospodu

Vinko Kermolj-u

uredniku „Delavskega lista“

v TRSTU.

V zadnji številki našega lista sem Vam javno očital, da ste se dne 4. okt. pod častno besedo izjavili da mi boste v v prihodnji številki „Del. lista“ dokazali, da je drž. posl. Buřival v N. D. O. nastopil kot velik lažnjivec s tem, da je rekel, da ima njegova organizacija 23.000 članov. Pripomnil sem tudi, da Vas ne smatram kot častnikarja, ampak kot navadnega lažnjivca, ki ne zna drugega, kot poštene ljudi obrekovati, to radi tega ker mi do dotičnega dne t. j. do 17. t. m. res niste doprinesli tega dokaza. V varstvu svoje časti ste smatrali potrebnim poslati uredništvu našega lista gori priobčeni popravek. V odgovor Vam pripomnim: 4. oktobra vprašal sem telefonično Vaše uredništvo, da mi daste kake dokaze za to, kar ste o drž. posl. Buřivalu lažnjivo pisali. Na telefonu ste se priglasiili kot odgovorni urednik Kermolj in povabili ste me, da pridem v kavarno Union ob 11½ kjer mi prostovoljno daste dokaze.

V kavarni „Union“ predstavili ste se mi kot Kermolj in ste mi pod častno besedo izjavili, da je vse res, kar je v Vašem listu bilo pisano in da boste vse tozadevne statistične dokaze, ki Vam jih preskrbi g. Josip Kopač, priobčili v prihodnji številki „Delavskega lista“, to je dokazali, da je dr. posl. Buřival lažnjivec.

11. t. m. vprašal sem Vas v tržaškem „Narodnem domu“, kedar dobim Vaše dokaze in opozoril sem Vas, da v številki od 9. t. m. ni bilo ne duha ne sluha kakih dokazov. Na to ste mi odgovorili: „Jaz nisem Vaš sluga, ampak od govorni urednik lista za vse s druge in ne za narodnjake“. V štev. od 16. t. m. niste zopet niti skušali dokazati, da je posl. Buřival lažnjivec! Javnost naj sodi!

Kar se tiče vprašanja jezika, to ustrajam pri svojej trditvi, da ste Vi rekli, da bi znali lepše nemško povedati. Sicer pa vže Vaš današnji „popravek“ lahko vsakega prepriča, da niste ravno profesor slovenskega jezika!

Iz vsega moj ga razgovora z Vami sem obžaloval „Delavski list“, ki ima takega urednika! Seveda, potem se ni čuditi, da je Vaš list tak, kakršen je. Sicer to mi nič mari. Jaz konstatiram na tem mestu še enkrat javno, da so Vaše navedbe neresnične, a ker niste do danes dokazali, da se je drž. posl. Buřival le količkaj zlagal, ko je trdil da ima organiziranih 23.000 železničarjev, sem opravičen trdit, da ste se zlagali, in sicer prav pošteno — Vi in Vas vredni Vaš list.

TRST, dne 23. X. 1908.

Skalák.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le v kolikor zahteva zakon.

Književne novosti.

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. K 2-20
vezano 3-20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano 2-80
„Štiri ruske slike“, povesti —60
BENEŠ: „Brođskovski odvetnik“ 1-50
Kip Gregorčiča 4—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

Balončki v narodnih barvah po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST

Nakiti za dvorane in vrte pri zabavah ::

v belo-modro-ruđečih barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjižarni in papirnici

Josip Gorenjec

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò štev. 9.

(nad Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

-- vedno svež kruh --

in vsakovrstne sladščice.

Zaloga likerjev v sodčeki in butilkah

Jakob Perhanc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v butilkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarind.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svoji

pekarni in sladščičarni

v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh najfinjše sladščice, potice itd. ter razne likerje in vina v butilkah.

Udani

Alojzij Gul.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško — obrt. —

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Poste 12. l. nadst.

(nasproti Smolarsove papirnice)

IVAN KOŠMERLJ IVANOV

priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v ROJANU, ul. Montorsino št. 7.

kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalije in druge jestvine, kakor tudi razne delikatese, najboljša vina in pivo v butilkah.

KARL SAMEZ

TRST - ul. di Tor S. Piero št. 4. - TRST

priporoča sl. občinstvu svojo

civilno in vojaško krojačnico

Delo solidno.

Cene zmerne.

Postrežba točna.

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.

TRST—NOVI ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.

TRST—BUENOS-AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos in Montevideo, odhod vsaki mesec.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuoznimi

instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglasiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molina Piccolo št. 2, ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PRO ČECHY A MORAVU - Obrtna banka za Češko in Moravsko.

Ustanovno leto 1868. Menjalnica: Via Nuova šte. 29. Podružnica v Trstu. Bančni prostori: Via S. Nicolò 30. TELEFON: 21-57
CENTRALA v PRAGI. — Podružnice na Dunaju, I. Herrengasse 12, v Brnu, Budjevicah, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plznu, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI
KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE — AKELJSKI KAPITAL: K 30 000.000. — Rezervni in varnostni zakladi čez: 9.500.000. — Brzojavi: Ž. v. nostenská, Trst
— PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO — 4 1/4 % Vloge na vložne knjižice 4 1/4 %
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH — — — — — STAVBENI KREDITI — KREDITI PROTI DOKUMENTOM VKRČANJA.

Krojač Pavel Kočevar

se priporoča členom „N. D. O.“, bratom Sokolom in vsemu sl. občinstvu. — Izvršuje vsakovrstne obleke, kakor tudi sokolske kroje. Postrežba točna, cene zmerne. Svoji k svojim! Pavel Kočevar, krojač TRST, ulica Nicolò Machiaveli 13, TRST.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2
kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd.
Udani Filip Trobec.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :
(lastni pridelek v Jesenicah pri Omišu)
v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)
v kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „Ali Adria“ ul. Nuova št. 11 in „Ali fratelli dalmati“ ul. Zudec-he št. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano žganjarno

v ulici Miramar 1., nasproti kolodvora južne železnice kjer toči najpristnejši kranjski brinjevec, vipavski tropinovec in prve vrste slivovec itd. Ima na razpolago tudi razne sirupe in druge likerje.
Ferdinand Pečenko.

Podpisani priporoča svojo Gostilno Magagna

na vogalu ulic Carradori in Carlo Ghaga
kjer toči najboljšo „Kriško vino“, in pivo Puntigam. — Postreže ob vsaki uri z gorkimi in mrzlimi jedili.
Udani Jakob Maganja.

Podpisani priporoča svojo GOSTILNO

v ul. dell'Istria 658
kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.
G. Babič.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrhom

„Al buon ritrovo“
v ulici Stadion št. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, najboljše istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dreherjevo pivo ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.
Za obilen obisk se priporoča rodoljub Andrej Furlan.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

„Pri rojanskem hribu“

v Rojanu za cerkvijo,
kjer toči najbolje

vipavsko, črno istrsko

in domače Škuretovo vino
po jako zmernih cenah.

Ima na razpolago tudi pivo Göss.
Točna postrežba.

Antonija Mesesnel.

Uljudno naznanjamo da smo otvorili popolnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

:: gospe, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst
Via delle Torri št. 2
(za cerkvijo sv. Antona novega).

Slovanska knjigoveznica v Trstu

ANTON REPENŠEK
ul. Cecilia št. 9.

priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela od najpreprosteje do najfinejše vrste.
Postrežba točna in solidna.

Kje se snidemo vsi delavci ob nedeljah in praznikih?

V gostilni Hinka Kosiča

„Pri stari Breskvi“

v ulici del Belvedere 17.

kjer dobimo dobrega terana vipavca in istrsko vino ter vsake vrste jedila gorka in mrzla.

: Pekarna Josip Vatovec :

ulica Sette Fontane 834, Trst
s prodajo sladčic. - Vsak čas svež kruh.
Postrežba na dom.

Moke iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenici.

Podpisani priporočam sl. občinstvu in tov. členom „N. D. O.“ svojo dobro znano gostilno

Andemo de Franz

v ulici Geppa 16

kjer točim pristno vipavsko po 80, na dom po 72 st. liter in črno istrsko vino po 72, na dom po 64 st. liter, kakor tudi Krnovo pivo. Postrežem tudi lahko ob vsaki uri z najizvrstnejšo kuhinjo in z mrzlimi jedili.

Tovariš Josip Furlan

Katarina Vatovec

priporoča sl. občinstvu svojo

gostilno „Pri Detelji“

v ulici Belvedere 7

kjer ima na razpolago najboljša vipavska in istrska vina, kakor tudi izvrsten kraški teran in Dreherjevo pivo.

Posluži lahko z mrzlimi in gorkimi jedili.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditve vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetilc itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenih sveč, s lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Vrhu tega po jako nizkih cenah:

barvane ali črne obleke za moške in dečke kakor tudi oblečice za otroke. — Paletots, površniki, raglavi, ulster, jope, jopiči, telovniki, hlače, modre bluže za kovače in mehanike, klobuki, kape, pletenine, spodnje hlače, srajce, naprsniki, ovratniki, ovratnice, zapeljavniki, nogovnice in druge potrebščine za moške.

Izdelujejo se obleke po meri. Govori se slovensko.

Delniška glavica: OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

K 10.000.000. Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3. Vlog okoli: K 85.000.000
Telefon 19-95. Naslov za brz.: SPOROBANKA

4 1/4 % vloge na knjižice. Vloge na tekoči račun do 4 1/4 %

Menjalnica. BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %

Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4 % bančne obligacije

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje)

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.)

— VALUTE IN DEVIZE —

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH.

Uradne ure: 9 — 12., 2:30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.

Restavracija, Trst — Grand Hôtel BALKAN — Trst — Kavarna, cene zmerne.